

קלג:

עין משפט
נר מצוה

קב א מ"י פ"ו הלכות
נחלת ה"ל י"ז סג
ע"ש לו ט"ז פ"ח ח"מ ק"י
רפ"ג
קבא ב מ"י פ"ט הל' ס'
מפריה הלכה א'
ט"ז פ"ח ח"מ ק"י
י"ג
קבב ג מ"י פ"ו הל' ס'
נחלת הלכה י"ז סג
ע"ש לו ט"ז פ"ח ח"מ ק"י
רפ"ג

רבינו גרשום

שני נמי שקיל. כלומר
דחילוקי בין ראשון לשני:
אמר רבא רבינו ירמיה
דבצנא. ראשון ירמיה ופיק
הרין אלא עושין פשה
ולחצין ביניהן ליה חצי
ולח חצי ירמיה הכי. ולא
היינו דרשן רבא בר עולא
אם ראשון רמי לירושן
אל לשני במקום ראשון
כלל: איכסין. רב עיליש:
קרא עליה. רבא: אני
הו' בעתה אחישנה. כלומר
אל תבייש החיל שלא
עשית ערין מעשה שלי
בעתה של מעשה חתימה
התקנתו והזכרתו: פ"ט
והיה את בניו. שלא הוריש
לכולם אלא נתנו לאחריהם
כמתנה: מי פליגי רבון
עליה דרשב"ג. אפילו אין
נהיה כשורה פליגי רבון
רוח חכמים נהיה ומהי: בת
גויל כלילי. בתו של אחי
שהיה מתוקן כחרי דרמי
בשעתו היתה חכמה הרבה.
אמרה ליה לוי אמטייה
לגזבר של בית המקדש
אדריהו שמייה לך כמה
הוא שיהי ולא תחטייה את
דאח שמייה בעירי משפוחתה
ולא צמית לההירי כך
אמרין לגזבר קונה
באמריה כספיה להרדני:
אמר ליה הגבירי: שכי
עליה דרמי איכא השתא
בלשנה ויהי ליכא השתא
דערין אל נבב אל הויל
ולכא ליהי מוקדיה.
עמוד הגבירי וכתבו יוסף
מן ירצו שהבנים אחת.
הקדיש עליהתא דרמי
אחת כדאמרין ובני דרמי
שית שהקדישין: ובני הוציא
שב. מן הלשנה אחת
שנתנו לו: מראש יוסף בן
ירמיה הכניס אתה מכלל
דשירי עבר. דהבנים שיהיה
דבני לא היה נוהג בשורה
ובשכילי אחו וזות הבנים
יצא מנון זו שהבנים שש
אלכא דלא פליגי רבון
ארי שטעון בן גמליאל:
אדרבה מקאמר. בארין
לירושא בני הוציא שש מכלל
שלא אכא הוציא שש מכלל
ולכא פשי עבד א"ג ולא
היה נוהג בשורה שהקדישין
דשטעון עון שטעל מנו
ירושתי והקדיש ארצו לי
שירא מנון בן הוציא
שבב אלכא דלאו שפיר
עבד הקדיש אביו: ונא
עליו שמיא. הוהן במקלי
ובתפיליו לקטרו להתייש
נגזרו על שהיוהו את
השליש לבניו משום דאביו
לא נתפון אלא להביות
נכסים מבניו והשתא חזרת
לכנים וכתבת על דעת הוהו
ונפא רחנה שנתן לו
אמר מתנה: אמר ליה. ונתן
שמי אחת יבול להוציא
שמי שסבריה ומה שהקדישתי
ולא משלתי מכחירי והקדישתי
והי נמי אחת יבול להוציא
מה שהחזירתי ולא ספון
שלי החזירתי להם אלא
ספון של אבהם וא"כ הוא
עברתי ורמי על דברי הוהו

עיליתא דירי. נראה לר"מ דאין לפרש עיליתא עליה ממש
ונחמה קאמר כי הוהו דמליקט נמלי ספיקו דעריפות
(והוין זה): כמו שפי' בקונטרס התם דמדקאמר הוה הכנים אחת וזנו
הכנים שש ש"מ נלאו נחמה קאמר אלף דוקא לכך נראה לו עיליתא כלי
ששואבים בו יין ושמן כדאמרין בכ"ד
מעברין (פירושין דף ע"ג וקס"ד ע"ה ע"ה)

עלת נקפת בכ"ט: ולא תשייבה
את דאמריה לנבובה כו'. וז"ל הא
דאמרין כפי"ק דקדושין (דף ע"ג. וס"ט)
לשמן הקדש במתמים ולא הספיק
לפדותו ע"ש שעמד נמנה ונתן מתמים
ללא יהא כח הדיוט חמור מנח הקדש
דמן ההדיוט קונה כיון שמנח והשתא
אפי' לא משך נמי כיון שאמר לפדותו
נמתיים דאמריה לגבוה כמסירה
להדיוט יש לומר דהתם היינו טעמא
שארנו מתחייב מתמים בלמריה משום
ללא אמר לתת כלום להקדש ואין כאן
נדר כי לא אמר נקטת רק שיהי כשום
אכל אם יוחר כלום משלו להקדש נרין
לקיים דאמריה לגבוה כו' (ס):

בא עליו שמאי במקלו ותרמישו
כו'. נראה לרשב"ג דהוהו
גברא דכחב נכסיו ליהנותן בן עזיאל
הדיר נכסיו מנון (ו) כחיו ונמותו
והיה סבור שמאי שנתן ליהנותן ע"מ
שימן לבניו והיה סבור שמחיר הכל
ועל כן נח עליו לומר מע"י מתנה זו
לא הותרו בזה הכנים כמו מעשה דבית
חורון שלא הותר האב ע"י מתנת בן
והשיב לו יוהנן אינו כמו שאמרה
סבור דהתם לא היה מתנה גמורה
אבל זו מתנה גמורה למכור ולהקדיש
וכן משמע ביבולשמי נדרים דקאמר
יוהנן בן עזיאל הדירו אביו מנכסיו
עמד וכתבו לשמאי מה עשה שמאי
מכר מקלסם והקדיש מקלסם
לו את השאר אמר כל מי שיצא
יערער על מתנה הזאת יוצא מן
הקלסות ומיד ההקדש ואחר כך
יוצא מיד לו ושמת זה המעשה
עלמו היה והירושלמי מהספק לה:
כל

שליש והחזיר לבניו שלישי בא עליו שמאי במקלו ותרמישו א"ל שמאי אם אתה
יכול להוציא את מה שמכרתי ומה שהקדישתי אתה יכול להוציא מה שהחזרתי

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

ההוא דאמר ליה לחבריה נכסי לך ואחרך
לפלוני וראשון ראוי לירושו הוה שכיב
ראשון אתא שני קא תבע סבר רב עיליש
קמיה דרבא למומר שני נמי שקיל א"ל דיני
דחצצתא הכי דיני לאו היינו דשלה רב
אחא בר רב עויא אכסוף קרי עליה יאני
ה' ב' בעתה אחישנה: **ברתנ'י** "הכותב את
נכסיו לאחרים והניח את בניו מה שעשה
עשוי אלא אין רוח חכמים נוהג הימנו רשב"ג
אומר אם לא היו בניו נוהגים כשורה זכור
לשוב: **גמ' איבעיא** להו פליגי רבון
עליה דרשב"ג או לא ת"ש דיוסף בן יעזר
היה לו בן שלא היה נוהג כשורה הוה ליה
עיליתא דירי קם אקרשה אויל נסיב בת
גארייל כלילי דינאי מלכא אוילדה דביתיהו
ובין לה בינתא קרייהא אשבה בה מרגליתא
אמרה ליה לא תמטייה למלכא ושקלי גוהי
מיןך בידיה קלילי זיל אמטייה לגבי נבירה
זלא תשייכמה את דאמירתו לגבוה כמסירתו
להדיוט אלא לשיימוה אינהו אמטייה שמוה
בתלמידי עליהתא דדינרי אמרי ליה שבע
איכא שית ליכא אמר להו שבע הבו לי שית
הרי הן מוקדשות לשמים עמדו וכתבו יוסף
בן יעזר הכנים אחת ובנו הכנים שש ואיכא
דאמרי יוסף בן יעזר הכנים אחת ובנו הוציא
שבע מוקדא אמרי הכנים מכלל דשפיר עבד
אדרבה מדקא אמרי הוציא מכלל דלאו שפיר
עבד אלא מהא ליכא למשמע מינה מאי
הוה עליה ת"ש דאמר ליה שמואל לרב יהודה
שיננא זלא תהיו בי עבורי אחסנתא ואפילו
מברא בישא לברא טבא וכ"ש מברא לברתא
ת"ר מעשה באדם אחד שלא היו בניו נוהגין
כשורה עמד וכתב נכסיו ליונתן בן עוזיאל
מה עשה יונתן בן עוזיאל מכר שלישי הקדיש

שמיים הוא ולא יסו אומה זול: **שבע איכא.** מן הי"ג יש שבע להקדש אכל השש אינן: הרי פן מוקדשות. כלומר מה ששור האבן יותר אי
מקדיש ממנה לגבוה: **עמדו וכסו.** נראה בעיני שפיר חכמים חשבונו של הקדש כמה מנכסין וכמה מנכסין ומיהו מלשון שכתבו דייקין
ואיכא למימר נמי דלמילף מינה כתבו כן: **הכנים אחת.** חלה עיליתא דדינרי ובנו שהיה סבור שלא ינהוג כשורה הקדיש שש עליות
שכות לבניו שהקדיש אחת כשניל שלא היה בני נוהג כשורה גרס לבנו שהוכשר להקדיש שש. ומהכא דייקין לקמן מכלל דשפיר
עבד יוסף בן יעזר אלמא לא פליגי רבנן עליה דהא עמדו וכתבו קתני דהיינו כל חכמי הדור: **איכא דאמרי.** לגביה ובנו הוציא
שבע שלא היה לו לקבל כל (כך) ממון ההקדש להחרוקן מכל וכל והיה לו להניח בהקדש שמים או אחת אך הוא גלה דעמו שאם היה
כל השלש עשרה עליות בהקדש היה נוטל את כולן: וקדיקין מוקדשני. גרישא ובנו הכנים שש שמשנת את הבן מכלל דהאז שפיר עבד
כרבן שמעון וכדפרישית. ולא יכא דאמרי לא מסיק השתא דעמיה ואורחיה דגמרא לאחיי ראהי בכל דוכתא מרשא ומהדר ליה מסיפא:
אדרבה. לא יכא דאמרי איכא למידק דרבנן פליגי עליה מדכתבו (ו) כן ובנו הוציא הכי קאמר לפי שיוסף בן יעזר הכנים אחד שלא
דין שלא היה לו להקדיש כל נכסיו כרבנן דפליגי על ר"ש לפיכך נתגלגלה חזנה והוציא בנו שבע שריקן כל הארזות הקדש: **אלא מהא**
ליכא למשמע מינה. דהא מנאי היא דפליגי בהכי מנא דרשא ס"ל דלא פליגי ומנא דר"ש ס"ל דפליגי הלכך אין אמאן נסמוך: **א"ש דא"ל**
שמואל כו. אלמא פליגי רבנן עליה מדקאמר שמואל הכי דאי לא תימא הכי שמואל דאמר כמאן. והכי הלכתא כרבנן דקם שמואל כותבייהו.
ואע"ג (ו) דא"ר יוחנן (ו) הלכה כרשב"ג כ"מ במשנתנו חוק מערב ונדן ורביה אחרונה * שמואל לית ליה האי כללא ובס רבא דקאמר במסכת
ע"ז פ"ד פרק חמישי (דף ע"ט. וס"ט) הלכה כרשב"ג לית ליה נמי האי כללא. הלכך כל כללות שנגמרה כגון הלכה כסתם משנה (שם מ"ו) הלכה כר"ע
מתבירי' כ"י ויקי מתבירי' כרשב"ג במשנתנו (ו) ר"א ור' יהושע הלכה כ"י יהושע ר' יהודה ור' יאשיהו ור' יהודה ור' יאשיהו ור' יהודה
הלכה כר"י (ו) כולה קו"ל הכי בר מהיכא דמפרש גמרא דלית הלכתא הכי: **כי עבורי אסנסא.** מקום שמעביר האב נחלה מן הראוי
לה ואפילו להרבות לאחד ולמעט לאחד: ה"ג ו"ש **מברא לברסא:** מבר שש. לנרכו: והקדיש שלישי. ואיכא למימר דלכתי מכר
הקדיש ומקרא כ"י להודיע שמה שמחיר לבניו משלו הוא מחיר כדאחדר ליה לשמאי דלקמן: **במקלו ובתרמישו.** כלומר להחזיר
עמו על עבר דברי המת שנתחין לתת לו עמו שלא יהו בניו מנכסיו דכמאן דא"ל הריני נתון לך נכסי ע"מ שמכרתי לנכרך דהיינו
בדמיון ולא ע"מ שמתנם לבני דאיכא אומדן דעמא דלכתי היכי ליה ואע"פ שלא פירש. והכי קאמר ליה שמאי ליהוציא חורה שהחזיר לבניו
אינה כלום דאי"ל לא היא מתנה והוה כמי שהפקיד לך נכסיו ע"מ שלא יהו בן בניו וחזור וקם אומן דק"ל גישין (טו) מנזה לקיים דברי המת
ושמאי היה טועה בעשה דבית חורין דלקמן דקאמר לא נחתי לך את שלי על מנת שמקדישם לשמים ואמרו כמתים דלא היא מתנה הואיל
ועבר

מסורת הש"ס

(א) כלומר ערין לא הגמ
להוציא בעתה מתחלה. ערין
ערין מתחלה. (ב) כי ערין
ברלי. (ג) קדישין פ"ח המורה
ט"ו: (ד) ר"מ ו' (פ"ח פ"ח מרס
ט"ו: (ה) קדישין פ"ח
מסכתא ב"ק פ"ד מסכתא
דערין פ"ד. (ו) וברסא
סה. (ז) וברסא (ח) מסכת
סה. (ח) וברסא ל' וברסא
ע"מ חגיגה ט"ו: (י) ע"מ:
ק"י. (יא) ע"מ: (יב) כ"ח
(יג) מסכתא ט"ו: (יד) (מסכתא
ט"ו: (טו) (ס) (ל) (מסכתא
ט"ו: (טז) (מסכתא ט"ו: (יז)
(יח) (מסכתא ט"ו: (יט) (מסכתא
ט"ו: (כ) (מסכתא ט"ו: (כ"א)
קדישין פ"ח ט"ו. ד"ה מסכת
התם ר"מ ט"ו ד"ה אלא.

תורה אור השלם

ו המסן יהיה לאתק
המצעיר לני עצום אני ו'
בעתה אחישנה:
ישעיהו ס כב

גליון הש"ס

רש"י' ר"מ ח"ט. ספ"א
לית ליה ר"א בללא. ע"י
נאך שבע ר"ס סריות ד"ה
נאך שפ"א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י' ר"מ ח"ט. ספ"א
לית ליה ר"א בללא. ע"י
נאך שבע ר"ס סריות ד"ה
נאך שפ"א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י' ר"מ ח"ט. ספ"א
לית ליה ר"א בללא. ע"י
נאך שבע ר"ס סריות ד"ה
נאך שפ"א: